

8 dec 2014

Gastouders: flexibel, solitair en trouw

Het is lastig om een beeld te schetsen van dé gastouder. Daarvoor is de groep te divers. Het ministerie vroeg het Kohnstamm Instituut en het Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek (NCKO) om onderzoek te doen naar kenmerken van de Nederlandse Gastouderopvang. Daaruit komt naar voren: de gastouder is vrouw, heeft zelf kinderen, werkt vanuit eigen huis, vangt gemiddeld 4 kinderen per week op, is aangesloten bij één gastouderbureau, is zeer op zichzelf en ziet Gastouderopvang als een serieus vak.

Foto: ANP Photo

Net als in kindercentra zijn vrouwen oververtegenwoordigd in de Gastouderopvang. 95 procent is vrouw. De grootste leeftijdscategorie is 50-59 jaar en ruim driekwart van de gastouders heeft zelf ook kinderen, meestal twee. Meer dan de helft van die kinderen zijn al volwassen en maken geen deel uit van de groep kinderen waar de gastouder op past.

Familierelatie

De onderzoekers constateren een groot verschil tussen gastouders die op andere kinderen passen en grootouders die op hun kleinkinderen passen. Ongeveer 36 procent van de gastouders heeft een familierelatie met een gastkind. In 30 procent van de gevallen gaat het om het opvangen van een kleinkind. Maar het beeld dat al deze grootouders alleen op hun kleinkind passen, moet genuanceerd worden. Een derde van alle grootouders vangt ook andere kinderen op.

Hoger opgeleid

Gastouders moeten minimaal op MBO-2 niveau zijn geschoold, maar bijna driekwart van de gastouders heeft een mbo-3 opleiding of Veel gastouders (77 procent) hebben werkervaring in een ander beroep. Dat is ook niet zo vreemd. De Gastouderopvang bestaat nog niet zo lang als professionele kinderopvang. Vanaf 2005 is het aantal gastouders snel gegroeid toen de vraag naar kinderopvang toenam en kinderdagverblijven en BSO's kampten met lange wachtlijsten.

Eigen woning

Ruim driekwart van de gastouders vangt kinderen op in hun eigen woning. 27 procent vangt kinderen op in de woning van de vraagouders en er is een klein deel dat beide opvangvormen combineert. Bijna alle gastouders hebben een eengezinswoning of vrijstaande woning met een eigen tuin of buitenruimte. Slechts 4 procent van de Gastouderopvang vindt plaats in een flat of bovenwoning.

Jonge kinderen

Gemiddeld vangen gastouders 4 kinderen op per week. Grootouders vangen er gemiddeld minder op: 3 kinderen. Gastouders die 32 uur of langer werken per week, vangen gemiddeld 6 kinderen op per week. Net als in kindercentra zijn de maandag, dinsdag en donderdag het meest populair. Avond-, weekend- en nachtopvang komt vrij weinig voor. Opvallend is dat er weinig kinderen van 10 jaar en ouder naar de Gastouderopvang gaan. Meer dan de helft van de kinderen is 0-3 jaar oud en 38 procent van de kinderen is 4-9 jaar oud. Het contact tussen kinderen en hun gastouder is vaak langlopend.

Flexibiliteit

De grote mate van flexibiliteit van Gastouderopvang komt duidelijk uit het onderzoek naar voren. Er zijn ruime haal- en brengtijden. Voor 60 procent van de ouders is het aantal opvanguren dat zij afnemen variabel. Veel ouders hebben met hun gastouder een flexibel contract, waarmee ze op het laatste moment nog extra uren kunnen bijkopen. Deze flexibiliteit is mogelijk, omdat de meeste gastouders minder kinderen opvangen dan er plek is.

Gastouderbureau

Bijna driekwart van de gastouders is ingeschreven bij één gastouderbureau, 17 procent bij twee bureaus en 10 procent bij drie of meer bureaus. Gastouders blijken weinig contact te hebben met de bemiddelingsmedewerker van het gastouderbureau. Gastouders zijn over het algemeen tevreden over de service van het gastouderbureau. Dat zorgt er wellicht voor dat 45 procent van de gastouders maximaal drie keer per jaar contact heeft met het gastouderbureau en 20 procent hooguit twee keer. De onderzoekers vinden dat hier een belangrijk aandachtspunt ligt voor gastouderbureaus met het oog op de kwaliteitsbewaking. Gastouders hebben verder vrij weinig contact met andere professionals in de kinderopvang, ook met collega-gastouders.

Parttime

Gastouders werken in de meeste gevallen niet fulltime. 46,5 procent werkt 16-32 uur en 28 procent werkt minder dan 16 uur per week. Een kwart van de gastouders werkt meer dan 32 uur in de week. Grootouders werken over het algemeen minder uren. De meest genoemde prijs is 5 euro per uur per kind. Dat een grote meerderheid van de gastouders (meer dan 90 procent) geen recht heeft op doorbetaling bij ziekte en vakantie, geeft aan dat er weinig financiële zekerheid is voor gastouders.

Professioneel

Verreweg de meeste gastouders zien hun beroep als een vak. Bijna 60 procent houdt informatie over [pedagogiek](#) en opvoeding bij, daarentegen vindt een vrij grote groep (een kwart) dat gastouders geen verdere scholing nodig hebben als de gastouder zelf al kinderen heeft.

Meetinstrument

Op basis van deze inventarisatie én de ontwikkeling van een kwaliteitsinstrument voor gastouders kan de kwaliteit van de Gastouderopvang in Nederland binnenkort in kaart worden gebracht. Het ministerie van Sociale Zaken heeft het Kohnstamm Instituut en het NCKO gevraagd om dit instrument te ontwikkelen en dit is inmiddels gebeurd. Het instrument is gebaseerd op de bestaande meetinstrumenten voor de dagopvang en de buitenschoolse opvang waardoor de complete kwaliteit van de kinderopvang in kaart kan worden gebracht.

Bron: Kinderopvang Totaal 08 dec. 2014